

לעילוי נשמת

מרת אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

על פי מה מעלים ומורידים מהכהונה

א. בן כהן שיצא עליו קול שהוא פסול [כגון שהוא

בן גרושה].

מיד – בי"ד מורידים אותו מהכהונה, עד

שיתברר אם יש אמת בקול, או שהוא שקר, ואין

זו הורדה גמורה אלא הורדה **זמנית**. שאף לדעת

האומרים חיישינן לזילותא דבי"ד, אין זילותא

כשישובו ויעלו אותו כשיתברר שהוא כשר.

ומפירושו הראשון של התוס' משמע, שלדעת

האומרים חיישינן לזילותא דבי"ד, אם בי"ד מורידים

אותו, יש להם זילותא להכשירו, אף על פי שמתחילה

לא הורידוהו אלא מספק, ולכן אין בי"ד מורידים

אותו, אלא **יורד מעצמו** עד שיתברר דינו.

בא עד אחד והכשירו – לדברי הכל הוא **כשר**.

וכל שכן אם באו שני עדים והכשירוהו שהוא כשר.

[מתוך פירוש הרשב"ם והפירוש הראשון בתוס'

משמע שכשר לגמרי, לאכילת תרומה, ולעבודה,

ולנשיאות כפיים. אולם לפירוש השני בתוס' אינו כשר

אלא לאכילת תרומה דרבנן].

וכתבו התוס', שעל הענין הזה אמר רבי יוחנן,

שלדברי הכל אין ערער פחות משנים, כלומר מעתה

אין לפסול אותו, אלא אם יעידו שנים שהוא פסול,

[כמו שיתבאר בעזה"י בסמוך], אבל אם יבוא עד אחד

לפוסלו, אין מקבלים אותו.

ב. בן כהן שהעיד עליו עד אחד שהוא כשר, ובאו

שני עדים ופסלוהו.

מיד – בי"ד מורידים אותו מהכהונה, משום

שעד אחד במקום שנים אינו כלום, והרי יש לנו

עדות גמורה שהוא פסול, ואין לעורר בדבר. [ולא

נתבאר מדוע אין לחוש בזה לזילותא דבי"ד,

שפוסלים אותו אחר שהכשירוהו על פי העד. אולם

יתכן שאף לדעת האומרים חיישינן לזילותא דבי"ד,

אין זה אלא כשלא יהיה איסור ודאי מחמת כן, כגון

להוריד כהן שהוא באמת כשר, אבל להכשיר כהן

שהוא באמת פסול הכל מודים שאסור, אף כשיש בזה

זילותא דבי"ד, ויל"ע בזה].

באו שני עדים והכשירוהו – לדברי האומרים

חיישינן לזילותא דבי"ד, אין מכשירים אותו, כי

כבר פסקו תחילה פסק גמור שהוא פסול, [על פי

שני העדים הפוסלים], ואין מחזירים אין הדין.

ולדברי האומרים לא חיישינן לזילותא דבי"ד,

בי"ד מכשירים אותו, כי מאחר ששנים

מכשירים, [כלומר שלושה שדינם כשנים, שאף מאה

עדים הם כשני עדים, ואין עדיפות לריבוי עדים],

ושנים פוסלים, יש לנו להעמידו בחזקת כשרות

כמו שהיה מתחילה. [א] חזקת כשרות של אביו

שהיה כהן. [ב] חזקת כשרות שלו, כמו שנפסק

על פי העד המכשיר הראשון.

ומתחילה אמרו, שלדעת רבי יהודה ורבי אלעזר

פוסלים אותו, ולדעת רבן שמעון בן גמליאל מכשירים

אותו. אולם למסקנה כל התנאים הללו מודים

שמכשירים אותו, ולכאורה רק לדעת רבי מנחם ברבי

יוסי יש לפוסלו.

בא עד אחד והכשירו – לדברי האומרים

חיישינן לזילותא דבי"ד, פשוט שאין מכשירים

אותו. ולדברי האומרים לא חיישינן לזילותא

דבי"ד נחלקו תנאים אם מכשירים אותו או לא,

לדעת רבי יהודה ורבי אלעזר אין מכשירים

אותו, כי אין בי"ד מחשיבים עדות שני עדים,

אלא כשבאים להעיד כאחד, ואם כן זה שבא

להכשיר לבסוף, אינו מצטרף אם זה שבא

להכשיר תחילה, ואם כן יש כאן עדות של שנים

לפסול, ועדויות של יחיד להכשיר, וכל עד אחד

במקום שנים אינו כלום. **ולדעת רבן שמעון בן**

גמליאל ורבי נתן מכשירים אותו, כי מצרפים

את עדות המכשיר שבא ראשון, עם המכשיר

שבא אחרון, והרי זה כשנים המכשירים ושנים

פוסלים, וכשר מחמת חזקת כשרות שלו, כמו

שבאו שנים מכשירים לבסוף.

דין שטרא זייפא

מי שמחזיק קרקע פחות משלוש שנים, וטען

שקנאה מבעליה הראשונים על ידי שטר שבידו,

וכן מי שתובע את חברו ממון, וטען שהלווה לו

את הממון בשטר שבידו, **ובעל הדין אומר**

שהשטר מזויף, אבל **אינו יכול להוכיח זאת**.

י"מ כגון שהיה השטר שטר אמנה, כלומר

שנכתב ונחתם בעדים כשרים, על ידי שרצה שיהיה מוכן בידו אם ימכור שדהו או ילווה ממון, אבל לבסוף לא מכר ולא לווה. וי"מ כגון שטר מזויף שזיין החתימה היטב, עד שהעדים יאמרו שזו חתימתם. וי"מ כגון שטר מזויף שאפשר לקיימו בעדים שקרנים.

לדעת רבה – אף על פי שבעל השטר מודה שהשטר מזויף, הוא נאמן בטענותיו, [שהקרקע שלו ושהלווה ממון], מיגו שלא היה מודה שהשטר מזויף, והיה זוכה בדין על ידי השטר.

ולדעת רב יוסף – אין כאן מיגו, ולכן מעמידים את הקרקע בחזקת מרא קמא [בעלים הראשונים], ואת הממון בחזקת הנתבע, ואין לבעל השטר כלום.

רשב"ם מפרש שאין כאן מיגו, מאחר שהודה שהשטר מזויף, והודאת בעל דין כמאה עדים, הרי זה כבאו עדים ואמרו שהשטר מזויף, וכשיש עדות שהשטר מזויף, אין מיגו שהיה יכול לזכות בדין על ידו. וריב"ם מפרש שאין כאן מיגו, כי אין מיגו מועיל לטענה הבאה להוציא ממון מחבירו, ומאחר שחבירו מרא קמא של הקרקע, או מוחזק בממון שתובע ממנו, אין מוציא אותם ממנו על ידי מיגו. ור"י מפרש שאין כאן מיגו, כי כל המיגו בא לו על ידי ששיקר תחילה, ואמר שהשטר אמת, [ומאחר שכל כח המיגו הוא על ידי שטוען, אם הייתי שקרן הייתי טוען טענה טובה, ומתוך שלא עשיתי זאת מוכח שאני דובר אמת, זה שכבר הוכיח שהוא שקרן, אין לנו להאמינו שעתה אינו שקרן]. וי"מ שאין נאמן, כי מתחילה טען שקנה או הלווה בשטר הזה, ועתה חוזר וטוען שקנה או הלווה שלא על ידי השטר הזה, אלא על ידי דבר אחר, ואין אדם חוזר וטוען.

ואמר רב אידי בר אבין, הלכה כרבה לעניין מחזיק קרקע, והלכה כרב יוסף לעניין תביעת חוב ממון.

רשב"ם מפרש – שרב אידי היה מסופק בדין זה, ומאחר שבכל דין שאנו מסופקים בו, המוציא מחבירו עליו הראיה, מי שמוחזק בדבר זוכה בו.

ותוס' מפרשים – שרב אדא לא היה מסופק בזה, אלא כך הוא עיקר הדין, מאחר שהמחזיק בקרקע נחשב מוחזק, המיגו מועיל לו, כי מיגו מועיל למוחזק. ומאחר שהתובע ממון מחבירו אינו מוחזק בממון, אין המיגו מועיל לו, כי מיגו להוציא לא אמרינן.

מסוגיית הגמרא מבואר, שמחלוקת רבה ורב יוסף אמורה לעניין שטר, שבעליו טוען, שמתחילה היה שטר כשר, אלא שנפרע החוב הכתוב בו ונמחל שעבודו, וחזר ולווה בו, ורוצה לזכות בדין, מיגו שהיה אומר שעדיין שעבודו קיים.

ר"ח מפרש, שרק בכגון זה נחלקו, [והוא הדין בשטר אמנה שנכתב בעדי אמת], אבל בשטר מזויף ממש, מודה רבה שאין כאן מיגו.

והרשב"ם מפרש שאף בזה נחלקו, אבל גם בשטר מזויף ממש, [כמו שנכתב לעיל].

שטר שנפרע במעות שלא נתקבלו למלווה

המלווה ממון בשטר, ונפרע החוב, נמחל שעבוד השטר, ואין להלוות בו פעם שניה.

אולם אם המלווה החזיר ללווה מה שפרע לו, כי היו מעות גרועות, אין זה כהלוואה חדשה, אלא כאילו לא נפרעה ההלוואה כלל, ושעבוד השטר עדיין בעינו.

שטר שנפרע על ידי הערב

ערב על הלוואה בשטר, שפרע את החוב תחת הלווה, נוטל את השטר מהמלווה, וגובה בו מהלווה מה ששילם תחתיו, כדין מלווה בשטר.

[לתרומות ולהנצחות](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום](#)

[להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום](#)

כל הזכויות שמורות © מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית